

Toimenpideoite TPA 48/2021 vp

Pia Kauma kok ym.

Toimenpideoite immateriaalioikeuksiin perustuvan korvauksen huomioon ottamisesta työttömyysetuutta määritettäessä

Eduskunnalle

Kulttuuriala on ollut yksi pahiten kärsineistä aloista koronapandemian aikana. Ala kohtasi merkittäviä rajoitustoimia jo kesällä 2020, mutta kokoontumisrajoitukset uhkaavat merkittävästi supistaa toimintaa myös kesä- ja syyskaudella 2021.

Kulttuurialalla työskentelee laskentatavasta riippuen 117 000—135 000 henkilöä, ja 3,4 % Suomen BKT:sta syntyy luovilla aloilla. Alalle tyypillistä on, että vain murto-osa henkilöistä toimii kokoaikaisessa työsuhteessa. Suuri osa toimijoista saa elantonsa freelancereina tai yrittäjinä, ja usein alalla toimija saa saman vuoden aikana tulonsa useasta eri tulolähteestä, kuten esiintymiskorvauksista, jälleenmyyntikorvauksista, lainauskorvauksista ja niin edelleen.

Tekijänoikeuskorvauksia saavat luovien alojen ammattilaiset ovat kuitenkin väliinputoajia työttömyysturvajärjestelmässä, koska voimassa olevan työttömyysturvalain ja tuloasetuksen mukaan tekijänoikeuskorvauksia ei pidetä vakiintunutta palkkaa määritettäessä huomioon otettavana tulona, ja tekijänoikeuskorvaukset taas ovat työttömyysetuuden sovittelussa huomioon otettavaa työn perusteella saatua ansiotuloa. Lisäksi tekijänoikeuskorvaukset tulevat tekijälle käytännössä takautuvasti ja jopa pitkän ajan kuluttua. Näin ollen tekijänoikeustuloja voi tulla myös työttömäksi jääneelle tekijälle, jolla ei ole muita tuloja. Tällöin käyttökorvaukset saattavat pahimmillaan leikata työttömyyskorvauksen kokonaan.

Vaikka asiantilan korjaaminen on luovien alojen toimijoille tärkeää eritoten koronapandemian aiheuttamassa taloudellisessa ahdingossa, ei kyse ole yksinomaan pandemiatilanteesta, vaan epäkohdasta, johon on kiinnitetty huomiota jo esimerkiksi vuonna 2017 Anne Brunilan vetämän työryhmän esityksessä.

Lisäksi on huomioitava, että valtionvarainvaliokunta otti vuoden 2021 ensimmäistä lisätalousarviota koskevassa mietinnössään (VaVM 2/2021 vp — HE 17/2021 vp) kantaa tämän epäkohdan korjaamiseen todeten, että "Valiokunnan mielestä tässä tilanteessa on perusteltua kiirehtiä sovittelun päivärahan kehittämistä koskevia toimia ja parantaa työttömäksi jääneen tekijän ja taiteilijan oikeutta työttömyysturvaan." Lisäksi mietintöön 19.3. kirjatussa lausumassa todetaan seuraavaa: "Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla parannetaan tekijänoikeuskorvaukseen oikeutettujen työttömien tekijöiden ja taiteilijoiden asemaa työttömyysetuuden sovittelussa ja oikeutta työttömyyskorvaukseen."

Toimenpidealoite TPA 48/2021 vp

Lakiteknisesti tämä epäkohta on korjattavissa seuraavasti. Muutetaan työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1332/2002) 2 §:n siten, että lisätään pykälään uusi 14 kohta seuraavasti:

14) immateriaalioikeuksiin perustuva korvaus, kuten rojalti, käyttökorvaus, tekijänoikeuskorvaus ja korvaus työsuhdekeksinnöstä.

Lisäksi kumotaan sanotun asetuksen 3 §:n 16 kohta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työttömyysetuutta määrättäessä huomioon otettavasta tulosta annetun valtioneuvoston asetuksen (1332/2002) muuttamiseksi siten, että se mahdollistaa immateriaalioikeuksiin perustuvan korvauksen, kuten rojaltin, käyttökorvauksen, tekijänoikeuskorvauksen ja korvauksen työsuhdekeksinnöstä, otettavaksi huomioon työttömyysetuutta määritettäessä.

Helsingissä 21.5.2021

Pia Kauma kok
Marko Kilpi kok
Anne-Mari Virolainen kok
Kari Tolvanen kok
Sari Multala kok